

אמרי עקיבא

מתוך דברים שנאמר ונכתבו על ידי

הרה"ג הרה"ח ראש ישיבת אהל מנחם מענדל לזכאוויטש סודאטא

הרב מייכאל עקיבא גרשון זגער ע"ה

ולקטו על ידי תלמידיו

על סוגיות במסכת גיטין

ועל כמה ענינים במזערים

יום השלושים י"ז סיון ה'תשפ"ג – שנת הקהל
ברוקלין נ.י.

אמורי עקיבא

על סוגיות במסכת גיטין
ועל כמה ענינים במועדים

להערות והארות ולהשיג הספר:
machonmiyad@gmail.com

© כל הזכויות שמורות
לבני משפחת המחבר

י"ל ע"י מכון מ"ד

עימוד ועיצוב כריכה ושערים:

beishasforim@gmail.com

Printed in E. Israel

פתח דבר

יגילו הלומדים ותרבה הדעת בזאת הברכה אשר אנו נותנים לפניכם היום, שיעוריים וחידושי תורה מאבינו מורנו הגה"ח התמים הרב מיכאל עקיבא גרשון הכ"מ בן הרה"ת רפאל מנחם נחום ע"ה וגנר.

משנתו של רבי עקיבא מקפת וכוללת כל מקצועות התורה, עיונים וביאורים בגמרא, הלכה, אגדה, דרוש וחסידות, ובמיוחד תורת רבינו נשיא הדור, ולמדות היותו מגדולי המחדשים, דבוק היה בתורת רבותינו "ובמדליק מנר לנר" (שה"ש רבה א, כ), ומתוך דיוק והעמקה בחדת קודש בדבריהם המאירים, דלה אוצרות מאירים והשקה בהם את התלמידים.

על התנא רבי עקיבא מסופר (כלה רבתי פרק ב) על מחלוקת בינו לרבותיו (רבי אליעזר ורבי יהושע), שואלת הגמ' קרי ליה 'רבותיו' וקרי ליה 'חבריו'? ומתרצת "כיון דחזו דקא גבר עליהו הוו להו חבריו", זכה שגם רבותיו וגם תלמידיו היו חבריו.

"תדומת מידותיו של רבי עקיבא" (גיטין סז, א) אהבת רעים בפשוטה הכרוכה וקשורה עם אהבת השם, "אוהב מה שהאהוב אוהב", הכרה בצלם אלוקים שנברא בו והחיבה היתירה הנודעת לו שנקראו בנים למקום, היה סמל ודוגמא ל'אהבת התלמידים' שחינכם וגידלם במסירות נפש בפשוטו, נתן להם יחס אישי ומעודד, ניחם וחיוק במקום שאחרים התייאשו, הדריכם בחיבה ובמתינות עד שהם מודים "עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו" (סוף מכות).

תפלתו היתה "בכל לבבך ובכל נפשך", מתחנן ודבוק לבוראו כחסידים הראשונים, הציפיה לגאולה מילאה כל ישותו, הבטחון הגמור בביאת המשיח היה חי ובוועד בעצמותיו, פניו הבוועדים להטו באש קודש כשעורר קהלים להתחזק באמונה שלמה ולעמוד הכן לקבל פני משיח צדקנו.

ודאי הדבר שאבינו מורינו בעומדו לפני כסא הכבוד מעורר רחמים ומליץ יושד כ"מיכאל השד הגדול העומד על בני עמך" (דניאל יב, א) "מיכאל מלמד עליהם סניגוריא מלמעלה" (אסתר רבה ז, יב), על עמך ישראל הנאנחים והנאנקים בגלות המד עד חשים כגרשון על שם "גר הייתי בארץ נכריה", ומצפים ומחכים להכריז כרבי עקיבא על הגואל האמיתי "דין הוא מלכא משיחא" בקרוב ממש.

אמר החכם מכל אדם (קהלת ג, א-ח): לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים: עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור נטוע: עת להרוג ועת לרפוא עת לפרוץ ועת לבנות: עת לבנות ועת לשחוק עת ספור ועת רקוד: עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים עת לחבוק ועת לרחק מחבק: עת לבקש ועת לאבד עת לשמור ועת להשליך: עת לקרוע ועת לתפור עת לחשות ועת לדבר: עת לאהב ועת לשנא עת מלחמה ועת שלום:

על שינוי הלשון: "עת ספור ועת רקוד" בשונה מאיך שנכתב ב"עתין" האחרים בצירוף האות "למ"ד", מסבירים המפרשים, כי באמרו עת ללדת ועת למות, עת לטעת ועת לעקוד נטוע וכד', הכוונה היא שישנו זמן מסוים לכל דבר, פעם נוטעים ופעם עוקרים נטוע, פעם אוהבים ופעם שונאים, וכן הלאה לפי הפירוט בפסוקים. אך יש פעמים שהשם יתברך מעמיד אותנו בנסיון קשה ומניח לפנינו מצב של הספר וריקוד באותה העת, ועל זה אמר הפסוק "עת ספור ועת רקוד" לא שיש עת לספור ועת אחרת לרקוד, אלא ציווי הכולל "ספור" ו"רקוד" גם יחד, וניתן על קיום ציווי זה כוח למעלה מדרך הטבע.

והנה נסתיימו ימי ה"שבעה" לאבינו היקר, הגאון החסיד הרב מיכאל עקיבא גרשון ע"ה, אשר נלקח מאיתנו בדמי ימיו, וכמו בחייו אשר במשך שנות כהונתו בראש ישיבה ומשפיע בישיבת "אהלי מנחם מענדל ליובאוויטש" בטורונטו, היווה דוגמה אישית של חסיד ירא שמים ולמדן במלוא מובן המילה, לאלפי תלמידיו ומושפיעיו, כך גם בשנות היסודים שעברו עליו, עד לרגעים בהם השיב את נשמתו ליוצרו, שימש כפנס מאיר לתלמידיו, מושפיעו ורבים אחרים, במידת הבטחון בהשם יתברך שדבק בה בכל ליבו ונפשו, בהתקשרות שלו לאילנא דחיי ב"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לימוד תורתו ותורת דבותינו נשיאינו, וקיום ההוראות בקבלת עול בדרגה של עבד נאמן. באהבת התורה – נגלה וחסידות – שגם בזמנים קשים ביותר שעברו עליו, השתדל בכל כוחותיו להשמיע שיעורים לתלמידיו, למרות שהדבר היה כרוך במאמצים רבים, לאסוף כוחות פיזיים ונפשיים וריכוז מחשבתי מצידו להכנת השיעורים, וזכה להעמיד תלמידים הוגים בתורה ומהם ראשי ישיבות ומדריצי תורה. בעבודת התפילה שהיתה חלק בלתי נפרד ממנו, ובדוגמה אישית של "עובד" אמיתי, הקים בסיעתא דשמיא דור של "עובדים" מתלמידיו ומושפיעי הרבים. במידת הענווה וה"ביטול" שליוותה אותו בכל עניניו ופעולותיו. ועל כולנה איך שלמרות עיסוקיו הרבים, זכינו אנו לבעל ואב מיוחד, שכל אחד ואחת מאיתנו היה אצלו כ"בן יחיד", ולא החסיד מאיתנו מאומה, לא בגשמיות ולא ברוחניות, ועל זאת נודה להשם יתברך.

ובעודנו מתאבלים וממאנים להתנחם, נתעוררו תלמידיו מזקירי זכרו, אשר עז היה חפצם להוציא לאור את אמרותיו, בעודו בחיים חיותו כאן בעלמא דין, אך ברצות ההשגחה העליונה נשתנו פני הדברים, וזוכים אנו להוציא לאור לרגל ציון יום ה"שלושים" לפטירתו, ספר ראשון אשר בשם "אמרי עקיבא" יקרא, המקבץ שיעורים וחידושים שנאמרו ונכתבו על ידו בסוגיות במסכת גיטין, ענינים הקשורים במועדי השנה ועוד.

וזאת למודעי, כי למרות שהדברים שנתקבצו בספר זה נאמרו או נכתבו על ידי אבינו ע"ה, אך לא הספיק להגיה הספר לאחר עריכתו, והכל נדפס באחריות התלמידים שיחיו.

הגנו תפילה לבורא העולמים, שירחם על תבלחט"א אמנו הרבנית רחל שתליט"א, אשר כמו "רחל" אשת "דבי עקיבא", מסדה נפשה למען לימוד תורתו, ועבודתו בקודש, יתן לה השם יתברך אריכות ימים ושנים טובות, ותזכה לנחת מכל יוצאי חלציהם שיחיו, להובילם לתורה, לחופה ולמעשים טובים, מתוך בריאות ומנוחת הגוף והנפש.

הגנו אסירי תודה לקב"ה על שזכינו לגדול בצל אבינו זקנינו הר"ר רפאל מנחם נחום ע"ה ותבלחט"א אמנו זקנתינו מרת רחל בת' שתחי' וגנר, לאורך ימים ושנים טובות, מהם זכינו ללמוד על מהות אהבת התורה ודבקות במידת החסד.

אחרונים חביבים, זקנינו ראשי ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית, הגאון החסיד הרב שניאור זלמן הלוי שליט"א והרבנית שרה שתחי' לאבקאווסקי, מייסדת ומנהלת "מכון חנה" על שם אם המלכות הרבנית חנה ע"ה, אשר תמיד פותחים את ביתם וליבם לנו ולכל בני המשפחה המורחבת, ובמיוחד בשנים האחרונות במצבים אשר אין כאן המקום להאריך בהם, והינם בעבורינו דוגמה חיה של איך לחיות כיהודי אמיתי, ולשלב שילוב על טבעי של לימוד התורה נגלה וחסידות בעמקות ובשופי, וכד בבד להאמין בהשם יתברך באמונה פשוטה בהתבטלות מוחלטת, תוך הקפדה בהידור במצוות בלי להתפשר על קוצו של יו"ד. יאריך השם יתברך ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ונזכה כולנו לבשורות טובות וניחומים, ומיד נתבשר בבשורה לה אנו מצפים, הגאולה האמיתית והשלימה בביאת משיח צדקנו, ובלע המוות לנצח, ומחה ה' דמעה מעל כל פנים.

י"ז סיון ה'תשפ"ג – שנת הקהל

יום השלושים לפטירת אבינו מודינו

הרב מיכאל עקיבא גרשון בן הרב רפאל מנחם נחום ע"ה וגנר

בני המשפחה